

Könyvismertető

Tricia Hedge: Teaching and Learning in the Language Classroom. (2000). Oxford: Oxford University Press.

Balogh Erzsébet

Szegedi Tudományegyetem

A könyv az Oxford University Press *Oxford Handbooks for Language Teachers* című sorozatának egyik kötete. Általános témája a tanteremben folyó tanulási és oktatási folyamat, különös tekintettel az angol nyelv tanulására és tanítására. A könyv felépítése alaposan átgondolt: a négy fő fejezeten kívül a könyv végén a jegyzetek, a tárgymutató és a fontosabb definíciók jegyzéke segíti az olvasót abban, hogy minél könnyebben eligazodjon a 447 oldalon. A könyv első fejezetében a szerző három témával foglalkozik, elsőként magával a nyelvtanulási folyamattal, amelynek természetesen része maga a nyelvtanuló, illetve az osztályterem és az ott folyó munka is. A fejezet második témája a kommunikatív nyelvoktatás, míg a harmadik rész a nyelvtanulóval kapcsolatos kérdéseket tárgyalja, különös figyelmet szentelve a nyelvtanuló önállóságának és önállóságra nevelésének a nyelvtanulás során. A második fejezet a nyelvi rendszer, ezen belül a szókincs és a nyelvtan tanítására koncentrál. A harmadik fejezetben a nyelvi készségeknek, azaz az olvasási szövegértésnek, a hallott szöveg értésének, a beszéd- és az íráskészségnek a fejlesztését taglalja részletesen. Az utolsó fejezetben először a szerző vezeti be egy kurzus megtervezésének kérdéseit és problémáit, majd Pauline Rea-Dickins ír az utolsó alfejezetben az értékelésről és tesztelésről a nyelvoktatásban.

Egy fejezeten belül az egyes részek felépítése egységes, jól áttekinthető, és nagyban megkönnyíti az olvasást. Minden részt egy idézettel indítja a szerző, mely idézet valamilyen módon kapcsolódik az adott részben tárgyalt témához. Az idézet után a szerző néhány kérdéssel bevezeti az adott részt, s ezekre a kérdésekre részletesen ki is fejtje a válaszokat. Ezután egy bevezető feladat következik, amelyet az olvasónak saját nyelvtanítási, osztálytermi, vagy éppen nyelvtanulói tapasztalatai alapján kell megoldania, még mielőtt az aktuális részt elolvasná. Az egyes részekben alpontok különítik el egymástól a fontosabb témákat, majd ezeket a szerző a részek végén röviden össze is foglalja. Az összefoglalás után néhány olyan probléma vagy kérdés is felvetődik, amelyet az olvasók egymással megvitathatnak, illetve egy-egy projekt keretében megvalósíthatnak. Végül minden részt egy rövid, jegyzetekkel és megjegyzésekkel ellátott irodalomjegyzék zár, amelyben a szerző azokat a könyveket, cikkeket ajánlja, amelyek szintén az adott rész témájával foglalkoznak.

A témákat az egyes részek remekül feldolgozzák, egy-egy jól felépített rész alaposan körbejár egy-egy témakört. A szerző rengeteg példával támasztja alá a mondanivalóját, s ezen példák nagy részét, csak úgy, mint a sok ötletet és feladatot, valós tantermi, osztálytermi helyzetekből veszi. A példákat nem csak bemutatja, hanem rendszerezi, elemzi és értékeli is a témakör főbb szempontjai alapján. Véleményem szerint, ami igazán kiemelkedő ebben a könyvben, az az a kritikai szemlélet, amelynek alkalmazására maga a szerző biztatja az olvasót a bevezetőben. Szerinte a könyv abban segíti az nyelvtanár olvasót, hogy átgondolhassa és kritikusan kezelni tudja saját nyelvtanítási szokásait, gyakorlatát, a tankönyvválasztás folyamatától kezdve a saját anyagok készítésének folyamatáig. És valóban, a gyakorló nyelvtanár a könyv olvasása közben kénytelen kritikusan szemlélni mind a könyvben leírtakat, mind saját nyelvtanítási gyakorlatát. Ezért a könyv kifejezetten hasznos azok számára (is), akik az életpálya modellben saját portfóliójukat készítik, hiszen a portfólió fontos része az önmagukra, a mindennapok nyelvtanítási gyakorlatára való kritikus reflektálás képessége.

Ugyanakkor pontosan ez a szemlélet teszi úgyszólván alkalmatlanná a könyv alkalmazását a tanárképzésben, mert egy bizonyos fokú nyelvtanítási tapasztalatra az olvasónak szüksége van (lenne) ahhoz, hogy a témákat befogadja, illetve hogy azokra valóban reflektálni tudjon. A másik hiányossága a könyvnek pedig az, s ez egyébként nagyon sok módszertannal foglalkozó könyvnek sajátossága, hogy nem ad támpontot a kezdő nyelvtanároknak ahhoz, hogy hogyan is kellene vagy hogyan is lehetne a nyelvtanulónak valóban *megtanítani* egy nyelvet. Ugyan a könyv a készségek fejlesztésének nagy teret szentel, előfeltételezése az, hogy ezek a készségek a nyelvtanulóknak már meglévő készségei, tehát nem megtanítani kell nekik ezeket, hanem csak fejleszteni. A készségek kialakulását, kialakítását azonban egyáltalán nem mutatja be.

Összességében a könyv érdekes és izgalmas olvasmány, ajánlom mindazoknak, akik új ötletre vágnak a nyelvtanításban, illetve azoknak is, akik szeretnék saját vagy általában a nyelvtanítási folyamatokat más szempontból is átgondolni.

Ugyanerről a könyvről Tim Caudery angol nyelvű könyvismertetője a <http://tesl-ej.org/ej19/r4.html> honlapon olvasható.